

Mészáros Tibor

a Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház Műhelyházvezetője és a Szenográfia Kft. ügyvezető igazgatója

Székesfehérváron születtem, gyerekkoromban rajzsakkörökbe jártam, rajzoltam, festettem. Nem volt olyan nap, hogy ne foglalkoztam volna a festéssel. Festőművész szerettem volna lenni. Nagyon érdekelt a képzőművészet és a színház. Zalaegerszegen a Deák Ferenc Szakközépiskola faipari szakán érettségiztem. 18 évesen kerültem be a színházi világba, a Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színházban kezdtem el dolgozni, egy évvel azután, hogy Ruszt József vezetésével megalakult a társulat. Így szinte alapító tagnak számítok: 1983-ban volt az első évad, és 1984-ben már ott voltam. A színháznak volt egy oktatási stúdiója, ahol színházi szakembereket képeztek. Azok a fiatalok, akiket érdekelt a színház, elvégezheték a kétéves tanfolyamot. Voltak, akik színészek lettek, mások egyéb színházi szakmákat tanultak, én díszletfestőként végeztem el a stúdiót.

A tanfolyam elvégzése olyan meghatározó élmény volt számomra, hogy azóta is ezen a területen dolgozom. Már menet közben is készítettem díszleteket. A festőműhelyben Bischof Sándor volt a mesterem, tőle tanultam meg a színházi díszletkészítést, illetve -festés szakmai fortélyait. A mai napig nagyon jó baráti viszonyban vagyunk. A díszlettervezés, mint művészi munka, közelebb áll hozzám, de az elmúlt 30 évben a gyakorlatban beletanultam a díszletgyártásba. Már kevesebbet festek, de a díszlettervezésben ki tudom fejteni az elképzeléseimet. Képzőművész szemmel alkotom meg a színpadi látványt,

a műszaki részét pedig megtanultam az évek során. A középiskolában tanultam szakrajzot, és a faipari szakrajz nagyon jól kapcsolódik a díszletek tervezéséhez. Volt géptanoktatás is, ezekhez az alapokhoz a gyakorlatban szereztem meg a díszletgyártáshoz szükséges tudást.

1984–1991 között a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színháznál díszletfestőként dolgoztam. 1991-ben a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződtem, a festőműterem vezetője lettem. 1993-ig voltam ott, akkor visszahívtak Zalaegerszegre, de előbb még a nyári időszakban Szegeden töltöttem egy kis időt. A Szabadtéri Színpad előadásaihoz Bischof Sándor vállalkozóként készített díszleteket. Nagy színpadi produkciókhoz csináltunk díszleteket, olyanokhoz, mint az *Aida* vagy a *Cigányszerelem*. Szeptemberben visszatértem Zalaegerszegre, azóta folyamatosan ennél a színháznál dolgozom, először mint a festőtár vezetője, 1997-től pedig a Műhelyház vezetőjeként. Így a teljes díszletgyártásnak és az összes ott dolgozó szakembernek én lettem az irányítója, közalkalmazotti jogviszonyban, immár több mint 33 éve.

1993-tól másodállású egyéni vállalkozó is voltam. Ez a vállalkozásom alakult át 2008-ban a Szenográfia Kft.-vé, amelynek ügyvezetője vagyok. Gyakorlatilag ez két különböző műhelyt jelent, bár a kettő között van átfedés. A színháznak van egy kb. 7-800 m²-es műhelyháza, egy szakközépiskolával közösen. A kft. 750 m²-es műhelyépülete a város másik felében van.

A színházi Műhelyház készíti el a Hevesi Sándor Színház évi 6-7 bemutatójának díszleteit, a kft. pedig pályázatok vagy megbízások alapján olyan színházaknak végez feladatokat, munkákat, amelyeknek nincs saját műhelyük, tehát vállalkozási alapon dolgozik. Az átfedés a két üzem között abban nyilvánul meg, hogy a színházi Műhelyház szabad kapacitásait, külön megbízások alapján, felhasználja a kft.

Az évek során kialakult jó színházi kapcsolatokra támaszkodva Szombathelyre, Kaposvárra, a budapesti Nemzeti Színházba, a Madách Színház számára, Pécsre és Szegedre is dolgozunk. Szerencsére nagyon sok színházi produkció van, és kevés a speciálisan színházi díszleteket gyártó üzem az országban. Így folyamatosan teljes kapacitással üzemelünk.

A szombathelyi Weöres Sándor Színház szinte minden bemutatójához a mi műhelyünk készít díszleteket. Kaposvárral hagyományosan jó kapcsolatunk van, legutóbb a *Kabaré* c. előadás díszleteit készítettük, amit Bozsik Yvette rendezett. Jelenleg is az ő egyik rendezéséhez, a *Pogánytánc* című produkcióhoz készítünk díszletet a budapesti Nemzeti Színház számára. A pécsi Nemzeti Színháznak is szoktunk díszleteket gyártani, bár nekik van saját műhelyházuk.

Műhelyeinkben asztalosok, lakatosok, festők, szobrászok is dolgoznak, így egy-egy produkció teljes színpadképét, azaz minden díszletelemét el tudjuk készíteni. A két műhely létszáma összesen 16 fő, de ezen kívül vállalkozókat is alkalmazunk egy-egy díszletdarab elkészítéséhez. Vagyis vannak bedolgozóink, ha szükséges. „Reneszánsz” műhely vagyunk, mert mindent készítünk, egyszerre lehetünk asztalosok, lakatosok, festők és szobrászok. Épületmakettek készítésével is foglalkozunk, például Sopron számára 2011-ben elkészítettük a régi vármegye 15 épületének egyméteres makettjeit, amelyek a Mini Magyarország Makettparkban, Kisbéren lettek kiállítva. Mivel a makettek szabadterén állnak, az időjárás viszontagságainak kitéve, az alapanyaguk üvegszövet, poliészter és műgyanta. Mórahalomra is készítettünk 20 épületmakettet, közöttük a Parlament 11 méter hosszú másolatát.

A díszleteket minden esetben a színházak rendelik meg, ők finanszírozzák a produkciót →

► Karinthy F.–Szakonyi K.: *Tanár úr kérem. R.: Sztarenik Pál. 2017*

→ és választják ki a kivitelezőt. Általában pályázatot írnak ki a díszletgyártásra, és a beérkezett három-négy ajánlat közül választanak. Ha elnyerünk egy pályázatot, a díszlettervezőtől megkapjuk a díszletterveket. A színház a megrendelésben megadja a színpadra szerelés időpontját, ami a gyártónak az elkészítés határidejét jelenti. Az anyagbeszerzéstől kezdve az összes feladatot elvégezzük a műhelyekben, és a díszletszerelés napjára leszállítjuk a kész elemeket a színházba. Itt a színházi műszakkal közösen összeszereljük, felépítjük a díszletet. A rendező és a díszlettervező vezetésével megalkotjuk a színpadkép végleges változatát. Természetesen az ekkor felmerülő átalakításokat vagy pótingényeket is teljesítjük, a díszletet ezután veszi át a színház. Az egész folyamat csak akkor képes precízen működni, ha a színházakkal jó a kapcsolatunk. A gyártás során is kapcsolatban vagyunk egymással, hiszen felmerülhetnek kisebb változtatások, vagy más műszaki megoldások, melyeket a színház szcenikusával vagy a díszlet tervezőjével kell egyeztetni. Ez az állandó bizalmi kapcsolat az alapja annak, hogy rendszeresen ugyanazoknak a színházaknak, rendezőknek, tervezőknek készítünk díszleteket. Természetesen az a célunk, hogy a színpadi produkció a lehető legmagasabb színvonalú legyen, ennek egyik feltétele a díszlet, amit mi a lehető legjobb tehetségünk szerint készítünk el.

► Ray Cooney: *Család ellen nincs orvosság*. R.: Besenczi Árpád. 2017

A színházi munkám mellett hiányzott az önálló alkotás lehetősége. Ezt találtam meg a díszlettervezésben, amely lényegében alkalmazott képzőművészet. Általában évente három díszlettervet készítek, kettőt a Hevesi Sándor Színház, egyet pedig a zalaegerszegi Kvártélyház Szabadtéri Színház részére. Az elmúlt tíz évben szinte mindegyik szabadtéri produkciót én terveztem. Egy-egy felkérésre készítettem díszlettervet Eger, Szombathely és más színházak számára is. Nekem a saját színházam a legfontosabb, ide szeretek a legjobban tervezni. Általában a rendező választja ki a díszlettervezőt, és ha az első tervezés sikeres, akkor kialakul a jó kapcsolat a további közös munkához.

Színházunk igazgatója, Besenczi Árpád minden évben rendez egy vígjátékot, a produkciók díszlettervezését pedig rám bízta. Ezek a vígjátékok rendszerint szobadíszletekben játszódnak,

► Tasnádi István: *Közellenség*. R.: Sztarenki Pál. 2015

amit nagyon szeretek tervezni. A szobadíszlet statikus dolog, és mint ilyen, nagyon hasonlít egy festményre. Egyszerűbb megtervezni, mint egy több helyszínes előadás díszleteit, de az egyetlen helyszínből is lehet látványosat alkotni. Sztarenki Pállal, színházunk művészeti vezetőjével is sokat dolgozunk együtt. Legutóbbi közös munkánk a *Tanáur úr kérem* c. előadás volt. A több helyszínen játszódó látványos produkció díszleteit én tervezhettem. Egy-egy tervhez nemcsak a látványrajzokat, hanem a díszlet szerkezeti rajzait is elkészítem. Nem számítógéppel tervezek: papíron rajzolom meg az elképzeléseimet. Szívesen rajzolok szabad kézzel, örömet okoz, hogy telerajzolhatok egy üres fehér lapot. Megrajzolom a teret, a hangulatokat és elkészítem a díszletmakettet is. Régi díszlettervezői gyakorlat, hogy a színpadképről makett készül, hasznos a kivitelezésnél, és nagyon szeretem készíteni. Bagó Bertalan rendezte *A Gézagyerek* c. előadást (2006), amelyhez – pályám során egyetlenegyszer – a díszletek mellett a jelmezeket is én terveztem.

35 éves a Hevesi Sándor Színház, ebből az alkalomból az alagsorban rendeztünk egy kiállítást Szőke Juliannával együtt, aki a jelmeztervező társam azoknál az előadásoknál, amelyeknek a díszleteit tervezem. A kiállításon bemutatjuk terveinket, a színpadmaketteket és néhány elkészült jelmezt.

Bár eddigi pályafutásom során semmilyen díjat nem kaptam, nem vagyok elégedetlen, egyszerű lehetőségeim voltak nagy produkciókban alkotni. A kezdetekben Bischof Sándorral a *Josephine Baker* c. amerikai-magyar koprodukciós film (1990) díszleteit, vagy az *Aida*-előadást (Szegedi Szabadtéri Színház, 1993), 2000-ben a Velencei Biennálé Magyar Pavilonját készítettük. Ekkor egy hónapig Velencében éltem, ami hatalmas élmény és szakmai lehetőség volt. Nemcsak a mi pavilonunk volt nagyszerű feladat, hanem az a lehetőség, hogy a biennálén részt vevő országok pavilonjainak építését is láthattam.

Nemzetközi közösségben voltunk együtt, remek szakemberekkel. Azóta is visszajárok Velencébe a családommal.

A műhelyünkben készült látványos díszletek közül a *Farsang* (Budapesti Nemzeti Színház, 2003), *Producerek* (Madách Színház, 2006), *Párizsi élet* (Budapesti Operettszínház, 2007), *Viktória* (székesfehérvári Vörösmarty Színház, 2008), *Vámpírok bálja* (Ronacher Theater, Bécs, 2009), *Mary Poppins* (Madách Színház, 2012) előadásokat említeném. Készítettünk díszletet a Plácido Domingo főszereplésével előadott *Traviata*-előadásra a pécsi Expo Center színpadára. Ezek a lehetőségek nagyon nagy ajándékok, ott lehettem az 5000 néző között és velük tapasztaltam Plácido Domingónak. Úgy éreztem, a taps egy kicsit a díszletnek és nekem is szól.

Meglepetés volt ez a díj. Nem számítottam rá, örülök, hogy mások is észreveszik, hogy ennyi éven keresztül tudatosan és jól végezzük a díszletkészítést. Nagyon szép gesztus volt, hogy ezt elismerték, jó hangulatú összejövetelben volt részem Békéscsabán. Fantasztikus gálaműsor keretében, a családom jelenlétében vehettem át a díjat. Nagyon komoly megbecsülés a szakmától, hogy úgy döntöttek, megérdemlem ezt a díjat. Természetesen nemcsak nekem szól, hanem annak a csapatnak is, amelynek legtöbb tagjával már több mint 20 éve dolgozom együtt. Fontos, hogy ezt a speciális munkát éveken át összeszokott csapattal végezzük. A díszletgyártás titkait csak a gyakorlatban, az idősebb szakemberektől lehet eltanulni. Ha nincsenek ők, akik ilyen magas szakmai szinten végzik a munkájukat, talán nem kaphattam volna meg ezt a díjat.

**LEJEGYZTE
KÁRPÁTI IMRE**

Valamennyi kitüntetett kollégának tiszta szívből gratulálunk! További munkájukhoz jó egészséget és sok sikert kíván a szerkesztőség.

GHIBLI

GHIBLI – kompakt házban óriási tudás

A Ghibli™ az Ayrton első olyan LED-es fényvetője, melyet teljesen átfedő kezelési rendszerrel és teljes effektpalettával szereltek fel, így a látványtervezők számára kompromisszumok nélküli, szinte korlátlan kreatív lehetőségeket kínál. A 7500 K színhőmérsékletre kalibrált, nagy teljesítményű, kiemelkedő egyenletességű fehér fényforrású LED-modul segítségével a Ghibli™ egyedülálló, 23000 lumen fényáramot biztosít, mindezt rendkívül kompakt méretben.

A szabadalmaztatott optikai rendszer egy 137 mm-es frontlencsével és további 13 kiváló minőségű lencsével rendelkezik, mely 8:1 zoom arányt és 7-től 56 fokig állítható zoom tartományt biztosít.

AYRTON
Digital Lighting

LISYS-PROJECT
STAGE TECHNOLOGY

www.lisys-project.hu | szinpad@lisys-project.hu | +36 1 307 6209
| 1142 Budapest, Tengerszem utca 78.